

CUPRINS

Lista principalelor abrevieri	11
Capitolul I - EVOLUȚIA INTEGRĂRII EUROPENE. PRINCIPALELE ETAPE.....	13
Secțiunea 1 - Necesitatea unificării regionale	14
§1. Lunga gestație a ideii de unitate a Europei	14
§2. Contextul european la sfârșitul celui de-al Doilea Război Mondial	15
§3. Înființarea primelor organizații europene	17
Secțiunea a 2-a - Comunitățile Europene.....	21
§1. Constituirea Comunităților	21
1.1. Debutul construcției europene - Planul Schuman de integrare europeană	21
1.2. Comunitatea Europeană a Cărbunelui și Oțelului	23
1.3. Eșecul Comunității Europene de Apărare	26
1.4. Comunitatea Economică Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice....	27
§2. Evoluția Comunităților - consolidare, aprofundare și extindere	30
2.1. Finalizarea Pieței Comune	30
2.2. Punerea bazelor unei cooperări în materie monetară.....	31
2.3. Cooperarea politică	32
2.4. Consolidarea instituțională.....	33
2.5. Extinderea spațiului comunitar.....	36
§3. Tranziția spre Uniunea Europeană - Actul Unic european (1986).....	38
3.1. Adoptarea Actului Unic European	38
3.2. Principalele modificări	39
3.3. Aportul AUE.....	41
Secțiunea a 3-a - Uniunea Europeană fondată pe Comunități (1993-2009)	42
§1. Instituirea Uniunii Europene - Tratatul de la Maastricht (1992).....	42
1.1. Geneza tratatului	42
1.2. Structura tratatului.....	44
1.3. Elementele componente ale Uniunii Europene	44
1.4. Caracteristicile Uniunii Europene înființate.....	49
1.5. Aportul tratatului.....	50
§2. Perfecționarea Uniunii prin Tratatul de la Amsterdam și Nisa	52
2.1. Tratatul de la Amsterdam (1997)	52
2.2. Tratatul de la Nisa (2001).....	57
§3. Extinderea limitelor geografice ale Uniunii.....	63
3.1. Continuarea extinderii spre Vestul Europei	63
3.2. Procesul de extindere a Uniunii spre Europa Centrală și de Sud – Est	65
3.3. Perspectiva unor extinderi viitoare.....	70
Secțiunea a 4-a - Proiectul unei noi Uniuni Europene - Tratatul Constituțional	74
§1. Convenția Europeană și proiectul de Tratat instituind o Constituție pentru Europa.....	74
§2. Originalitatea Tratatului constituțional. Principalele amendamente aduse construcției europene	77
Secțiunea a 5-a - Uniunea Europeană reformată prin Tratatul de la Lisabona (2009)	80
§1. Tratatul reformat de la Lisabona	80
2.1. Adoptarea Tratatului de la Lisabona	80
2.2. Conținutul tratatului	83

§2. Evaluarea aportului Tratatului de la Lisabona	85
§3. Evoluții ulterioare	86
Capitolul II - NATURA UNIUNII EUROPENE ȘI ELEMENTELE SALE	
CONSTITUTIVE.....	90
Secțiunea 1 - Natura juridică a Uniunii Europene.....	91
§1. Fundamentele juridice ale Comunităților Europene și Uniunii Europene	91
§2. Natura Uniunii Europene	94
2.1. Dificilă calificare juridică a Uniunii Europene.....	94
2.2. Natura bivalentă - uniune de state și de popoare	98
2.3. Necesitatea unui proiect politic pentru viitor - ”mai multă Europă” sau o Europă ” a minima” ?	99
§3. Personalitatea juridică a Uniunii Europene	101
Secțiunea a 2-a - Valorile și obiectivele Uniunii Europene.....	104
§1. Fundamentele democratice ale Uniunii Europene	104
§2. Obiectivele fundamentale ale Uniunii Europene	108
Secțiunea a 3-a - Dimensiunea statală a Uniunii Europene.....	110
§1. Aderarea la Uniunea Europeană	110
1.1. Cadrul juridic	110
1.1. Condițiile aderării.....	111
1.2. Procedura de aderare	113
§2. Încetarea calității de membru.....	115
2.1. Absența unor dispoziții în tratatele constitutive - teza caracterului definitiv al apartenenței la Uniunea Europeană.....	115
2.2. Recunoașterea unui drept de retragere voluntară	116
§3. Suspendarea anumitor drepturi decurgând din calitatea de membru al Uniunii	118
§4. Posibilitatea unei integrări diferențiate	120
4.1. Acceptarea ideii de diferențiere în angajamentele statelor membre în cadrul Uniunii Europene	120
4.2. Cooperarea consolidată ca formă de diferențiere	121
Secțiunea a 4-a - Dimensiunea cetățenească a Uniunii Europene.....	123
§1. Cetățenia Uniunii Europene.....	123
1.1. Consacrare.....	123
1.2. Calitatea de cetățean al Uniunii.....	125
§2. Principalele drepturi decurgând din cetățenia europeană	127
2.1. Drepturi rezervate cetățenilor Uniunii.....	128
2.2. Drepturi care nu sunt rezervate cetățenilor Uniunii.....	132
§3. Viața democratică a Uniunii Europene	141
3.1. Democrația reprezentativă.....	141
3.2. Democrația participativă	143
Secțiunea a 5-a - Sistemul de competențe în Uniunea Europeană.....	145
§1. Determinarea competențelor Uniunii.....	146
1.1. Principiul atribuirii de competențe	147
1.2. Mecanisme de ajustare a competențelor Uniunii.....	148
§2. Domenii și categorii de competențe repartizate la nivelul Uniunii	152
2.1. Distincția între competențe de bază și competențe de execuție.....	152
2.2. Repartizarea competențelor de bază.....	152
2.3. Repartizarea competențelor de executare	158
§3. Execitarea competențelor.....	161
3.1. Principiul subsidiarității	161

3.2. Principiul proporționalității	167
3.3. Principiul cooperării loiale	168
Capitolul III - INSTITUȚIILE UNIUNII EUROPENE	174
Secțiunea 1 - Structura instituțională a Uniunii Europene	175
Secțiunea a 2-a - Principii care guvernează organizarea și funcționarea sistemului instituțional.....	177
Secțiunea a 3-a- Parlamentul European	179
§1. Evoluție	179
§2. Componenta Parlamentului European	180
2.1. Desemnarea membrilor	180
2.2. Numărul de membrii	183
2.3. Statutul membrilor Parlamentului European	186
§3. Organizare și funcționare.....	188
3.1. Organizarea Parlamentului European.....	188
3.2. Regulile de funcționare	191
§4. Competențele Parlamentului European	192
4.1. Atribuțiile legislative.....	192
4.2. Atribuții bugetare	195
4.3. Atribuții de supraveghere și control	195
Secțiunea a 4-a - Consiliul European	198
§1. Evoluție.....	198
§2. Componenta Consiliului European.....	199
§3. Organizare și funcționare.....	200
3.1. Președintele	200
3.2. Reuniunile	201
§4. Atribuții	202
Secțiunea a 5-a - Consiliul	203
§1. Aspecte preliminare.....	203
§2. Componentă.....	204
§3. Organizare și funcționare.....	205
3.1. Președinția	206
3.2. Comitetul Reprezentanților Permanenți (COREPER).....	207
3.3. Secretariatul General	208
3.4. Reuniunile Consiliului.....	209
§4. Reguli de vot la nivelul Consiliului	210
4.1. Majoritatea calificată.....	210
4.2. Majoritatea simplă.....	214
4.3. Unanimitatea	214
§5. Atribuțiile Consiliului.....	215
5.1. Atribuțiile decizionale.....	215
5.2. Atribuții de execuție.....	216
5.3. Atribuții de definire și de coordonare a politicilor	217
Secțiunea a 6-a - Comisia	218
§1. Componentă și statutul membrilor.....	218
1.1. Numărul de membrii	218
1.2. Desemnarea membrilor Comisiei.....	219
1.3. Statutul membrilor	220
§2. Organizare și funcționare.....	221

§3. Atribuțiile Comisiei	224
3.1. Atribuții de inițiativă	224
3.2. Atribuții de control (funcția de ”gardian al tratatelor”)	225
3.3. Atribuții executive	226
3.4. Atribuții de reprezentare externă	228
Secțiunea a 7 -a - Curtea de Justiție a Uniunii Europene	229
§1. Aspecte generale	229
§2. Curtea de Justiție	230
2.1 Componentă	230
2.2. Organizarea și funcționarea Curții	231
§3. Tribunalul	233
3.1. Înființare	233
3.2. Organizare și funcționare	233
§4. Tribunalele specializate	234
4.1. Cadrul juridic	234
4.2. Tribunalul Funcției Publice a Uniunii Europene (TFP)	235
§5. Competențele Curții de Justiție a Uniunii Europene	236
5.1. Natura competențelor acordate Curții. Categoriile de competențe	236
5.2. Întinderea competențelor CJUE	238
5.3. Repartizarea competențelor jurisdicționale	240
§6. Mijloace de control jurisdicțional	242
6.1. Controlul legalității actelor instituțiilor (acțiunea în anulare, acțiunea în carență, excepția de nelegalitate)	242
6.2. Angajarea răspunderii Uniunii - acțiunea în responsabilitate (daune)	245
6.3. Controlul respectării de către statele membre a dreptului Uniunii - acțiunea în constatarea neîndeplinirii obligațiilor	246
§7. Interpretarea și aplicarea uniformă a dreptului Uniunii - trimiterea preliminară	249
7.1. Fundamente și natură juridică	249
7.2. Tipuri de trimiteri preliminare și obiectul lor	250
7.3. Procedura întrebărilor preliminare	251
7.4. Efectele deciziei preliminare	256
Secțiunea a 8 -a - Banca Centrală Europeană	257
§1. Cadrul juridic	257
§2. Structuri de conducere	258
§3. Statutul și competențele Băncii Centrale Europene	259
3.1. Independența BCE	259
3.2. Atribuții	260
Secțiunea a 9 -a - Curtea de Conturi a Uniunii Europene	260
§1. Constituirea Curții de Conturi și structura acesteia	260
§2. Competența Curții de Conturi	261
2.1. Funcția de control	261
2.1. Funcția de avizare	262
Capitolul IV - ORGANE COMPLEMENTARE ȘI SUBSIDIARE	263
Secțiunea 1 - Comitetul Economic și Social	264
§1. Constituire, organizare și funcționare	264
1.1. Baza juridică	264
1.2. Componentă	264
1.3. Organizare și funcționare	265
§2. Activitatea CES	270

Secțiunea a 2-a - Comitetul Regiunilor	268
§1. Instituire.....	268
§2. Componentă, organizare și funcționare	269
2.1. Componentă	269
2.2. Organizare și funcționare	270
§3. Atribuții și rol	272
Secțiunea a 3-a - Banca Europeană de Investiții	274
§1. Statut și organizare	274
§2. Atribuții	275
Capitolul V - ORDINEA JURIDICĂ A UNIUNII EUROPENE	277
Secțiunea 1 - Specificitatea ordinii juridice a Uniunii Europene	278
§1. Afirmarea specificității ordinii juridice comunitare.....	278
§2. Autonomia ordinii juridice comunitare.....	279
§3. De la ordinea juridică comunitară, la ordinea juridică a Uniunii Europene.....	281
Secțiunea a 2-a - Noțiunea și obiectul dreptului Uniunii Europene.....	281
Secțiunea a 3-a - Izvoarele dreptului Uniunii Europene.....	283
§1. Clasificare și ierarhie	283
§2. Dreptul primar	284
2.1. Compoziția dreptului primar	284
2.2. Autoritatea dreptului primar	286
§3. Dreptul derivat - actele adoptate de instituțiile Uniunii.....	286
3.1. Funcția legislativă în Uniunea Europeană.....	286
3.2. Tipologia actelor Uniunii și ierarhia acestora.....	289
3.3. Regimul juridic al actelor de drept derivat	293
§4. Acordurile internaționale.....	299
§5. Principiile generale de drept	300
§6. Cutuma și jurisprudența.....	302
Secțiunea a 4-a - Efectivitatea dreptului Uniunii Europene la nivelul statelor membre	303
§1. Relațiile dintre dreptul Uniunii Europene și drepturile naționale	303
1.1. Aplicabilitatea imediată.....	303
1.2. Efectul direct al dreptului Uniunii.....	304
1.3. Primatul dreptului Uniunii Europene	306
§2. Rolul statelor membre în aplicarea dreptului Uniunii Europene	308
2.1. Obligația de respectare a dreptului Uniunii Europene.....	308
2.2. Executarea administrativă a dreptului Uniunii Europene.....	309
2.3. Autonomia instituțională și procedurală a statelor membre	311
2.3. Rolul judecătorului național în aplicarea dreptului Uniunii	316
§3. Puterea sancționatorie a Uniunii Europene.....	317
BIBLIOGRAFIE.....	322